

af samtlige Omstændigheder maa sige, at der ikke er nogen tilstrækkelig Grund til at lægge Hindringer i veien for deres Fuldbgyrdelse. Jeg vil altsaa ikke uden nærmere Begrændsning, og uden at det staaer aabent for de Vedkommende, der have indrettet sig paa at faae disse Forudsætninger fyldestgjorte, kunne gaae ind paa § 1. — Jeg tør næsten sige, at jeg ubetinget maa modsætte mig Forslaget i § 2, hvorefter man vil hæve den Indenrigsministeriet nu tilkommende Ret til at give Bevilling til Nedlæggelse eller Sammenlægning af Bøndergaard; men forinden jeg dog kan have nogen Mening derom, er det mig en Nødvendighed at vide, om det er den ærede Forslagsstiller's Mening, at det første Stykke af § 10 tillige skal være en Udvidelse af Loven af 19de Februar 1861, saaledes at Friheden skal indtræde for Alt, hvad der er solgt til Selveien- dom eller Arvesæfte, thi er dette Tilfældet, indskrænker Betydningen af Bestemmelsen i § 2 sig til saare Lidet. Jeg skal nemlig tillade mig at gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at denne Bevillingsmyndighed er saa godt som ligegyldig for den ene Part i Fæsteforholdet, nemlig Godseierne, idet det hører til de store Sjeldenheder, ja jeg kan sige til de meget store Sjeldenheder, at der overhovedet er bleven meddeelt Bevillinger for Godseiere til at sammenlægge og nedlægge Gaarde; men derimod er det sikkert, at det er af den største Betydning for Selveierne, for en forstandig Ordning af de mange tildeels urimelige Forhold, der have nedarvet sig fra Fortiden, saa at man maa finde stor Betænkelse ved at opgive den eneste Veie, ad hvilken man med alle Parter's Tilfredshed og uden at træde nogen Berettigets Interesse for nær, er istand til at opnaae dette. Jeg tilstaaer desuden, at hvis det ikke er Meningen med § 10, at den tillige skal gjælde for alle Steder, der forinden ere solgte til Selveien- dom eller Arvesæfte, saa seer jeg ikke, at der er tilstrækkelig Grund til at opretholde Bevillingsmyndigheden for den ene af Parterne, og derimod ikke for den anden. Jeg gjen-

tager, og beder de Herrer lægge vel Mærke til, at Vedtagelsen af § 2 gaaer ud over Bondestanden, men ikke over Herremændene. — Hvad Forslagets §§ 3 og 4 angaaer, der jo have en vis Sammenhæng, vil jeg sige, at i den Almindelighed, hvori de ere fremsatte, kan jeg ikke heller gaae ind paa dem. Jeg skal imidlertid ikke her indlade mig paa at søge at udtomme dette Forhold, som er langt større og omfangsrigere, end man maaskee for Tiden er istand til at see; jeg skal kun indskrænke mig til den Erklæring, at jeg troer, at der er en Kjærne, nemlig i § 3, som med fornøden Begrændsning kan trænge til en Lovbestemmelse, idet jeg ikke troer at kunne nægte, at der i § 3 muligens kan ligge en Leilighed for en Godseier til at unddrage sig Fæstelovgivningen, og en saadan Leilighed skal jeg i Consequens med det tidligere af mig forelagte Forslag være med til at stoppe. Men forsaavidt man vil beholde dette Punkt i den Almindelighed, hvori det her er foreslaaet, vil man tillige affkøre Muligheden af at kunne forandre Forhold, der af Alle erkjendes for at være urigtige, saaledes, som alle vedkommende Parter ønske det. Jeg maa gjøre opmærksom paa, at der ogsaa for mig er den Betænkelse ved Paragraphen, at den, saaledes som den her staaer, ogsaa vil medføre Fæstetvang paa Huse, og jeg seer ikke, at der er tilstrækkelig Grund til at udvide Fæstetvangen udover, hvad den er. Men jeg indrømmer, at der kan være Grund til at forhindre, at man ikke igjennem Udlægning af Huse, og senere igjen ved en Sammenlægning af disse til Gaarde, kan fritage forskjelligt og det maaskee ikke saa ganske ubetydelige Grundstykker fæstepligtig Jord for Fæstetvang. Derfor man altsaa ved en nærmere Overveielse kan formulere Bestemmelsen saaledes, at man er istand til at forhindre Misbrugen, uden tillige at forhindre en forstandig Brug deraf, saa skal jeg være med til og ikke gjøre nogen Indvending imod en saadan Bestemmelse. — Hvad § 4 angaaer, da vil jeg sige, at det ogsaa